

תקון חמשים ושישה

המלחמה בעמלק

ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול, פלא בקרבא דעמלק אשתמודע דבכמה רזין עלאין סדר משה מלה. ביהוא זמנא פתיב ויבא עמלק וכו' (שמות יז יח). הקא רזא למארי חכמתא. בזמנא דסטרא אחרא אזדמנת לאגחא קרבא בחילא דכמה קטרוגין אתית ודאי. וכדין כמה ענפין מאילנא בישא מתתקפן ובהו בעאת לאתדבקא לעלא. וכמה דאיהי אתתקפת בדרגין דילה בקטרוגא דלהון, הכי אצטרף לאתתקפא לקבלה. ואי תימא מאן איהו דאגח קרבא ואתתקף לקבלה. אלא תא חזי, זכאי קשוט דקזמין בעלמא ומתקנין תקונין עלאין בכל יומא קמי מאריהו, ביומא דמסתלקן מעלמא פדין פלהו תקונין דלהון מתתקפן פחדא. ובהוא יומא אתמסר להו חילא מאי דלא הוה להו עד ההוא זמנא. ורזא דמלה ויום המות מיום הנולדו (קהלת ז).

ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול, פלא בקרבא דעמלק אשתמודע דבכמה רזין עלאין סדר משה מלה. ביהוא זמנא פתיב ויבא עמלק וכו' (שמות יז יח). הקא רזא למארי חכמתא. בזמנא דסטרא אחרא אזדמנת לאגחא קרבא בחילא דכמה קטרוגין אתית ודאי. וכדין כמה ענפין מאילנא בישא מתתקפן ובהו בעאת לאתדבקא לעלא. וכמה דאיהי אתתקפת בדרגין דילה בקטרוגא דלהון, הכי אצטרף לאתתקפא לקבלה. ואי תימא מאן איהו דאגח קרבא ואתתקף לקבלה. אלא תא חזי, זכאי קשוט דקזמין בעלמא ומתקנין תקונין עלאין בכל יומא קמי מאריהו, ביומא דמסתלקן מעלמא פדין פלהו תקונין דלהון מתתקפן פחדא. ובהוא יומא אתמסר להו חילא מאי דלא הוה להו עד ההוא זמנא. ורזא דמלה ויום המות מיום הנולדו (קהלת ז).

1. על מלחמת עמלק וסודה, עי' אדיר במרום עמ' מח, ושם מבואר שמלחמת עמלק היא מלחמת יחיד והיא מלחמת חובה, "כי מי שירצה להשיג דבר אמת בתורה, צריך שילחם עם הס"א שהיא המסתמת, וזהו חובה על כל אחד, להעביר עמלק מן העולם, שהוא הסותם"; שם עמ' רל; קנאת ה' צבאות עמ' קו - קט. ושם בעמ' קח מפרש רבינו התיקון הגדול שסדר משה במלחמת עמלק, ואלה הם התיקונים: הרמת ידים (כאשר ירים משה ידו) ראש הגבעה, מטה אלקים, ויהי ידיו אמונה עד בוא השמש, "אז בנה משה מזבח, והוא סוד גדול, כי אז כל כך הגיע תיקון משה עד שבאמת העביר כוח קטרוג זה לגמרי."

2. עי' ת"ז נג, פז, ע"ב, עיין לעיל תי' נ"ה, הערה 5.

שְׁהָרִי אוֹ כָּל הַתְּקוּנִים שֶׁלָּהֶם עוֹמְדִים
בְּמִקּוֹמָם, וּמֵאִידִים וּמִתַּחֲזָקִים כָּרְאוּ.
וְאֵלּוּ [הַצְּדִיקִים] בְּזִמְנֵי שְׂרָוִאִים קִטְרוּג
הַסְּמִירָא אַחֲרָא וְתַקָּה שְׁלָה, מִיַּד קָמִים
בְּכּוֹחֵם. וּמָהוּ הַכַּח [שֶׁל הַצְּדִיקִים]?
אֵלֹא זֶה הַכַּח שֶׁנִּתְבָּאָר. שְׁהָרִי וְכוּתָם
מִחֻזְקָת אֶת כּוֹחֵם, וְכֵה מִתַּחֲזָקִים.³
וּכְנֻגָּדָם יוֹצֵאִים לְמַעַלָּה בְּכַה אִזְרוֹת
קְדוּשִׁים, כָּלֵם אִשׁ מְלַחֶמֶת מִצִּד
הַגְּבוּרָה, לְכַפּוֹת אֶת כּוֹחוֹת הַטְּמָאָה.
וְאִם תֹּאמַר, מִי הֵם? אֵלּוּ הַצְּדִיקִים שֶׁכָּל
יְמֵיהֶם הִשְׁתַּדְּלוּ לְתֵקֵן תְּקוּנִים עֲבוּר כָּלֵל
יִשְׂרָאֵל, וּלְהַכִּין לְשִׁכְנִיָּה כַּח וְחֹזֶק כָּכֵל
מִדְּרָגוֹתֶיהָ. אֵלּוּ הֵם שֶׁכֻּמוֹ שְׁעָשׂוּ
בְּחַיֵּיהֶם, כָּךְ עוֹשִׂים אַחֲרֵי שֶׁהִסְתַּלְּקוּ
מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְגַם יוֹתֵר. וְהַכֵּל הוּא
כֵּכֵחַ אוֹתָם תְּקוּנִים רִאשׁוֹנִים שְׁעָשׂוּ
בְּרִאשׁוֹנָה, שְׁהָרִי אַחֲרֵי זֶה [הַמּוֹת] אֵין
זְכוּת וְאֵין חוֹבָה.

בֹּא וּרְאֵה, עַל אֵלּוּ [הַצְּדִיקִים] כְּתוּב:
בָּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים (שְׁמוֹת יו"ט). אֵלּוּ
שְׁנוֹדָעִים עַל פִּי כּוֹחֵם שְׂרָאוּיִים לְכַה.⁴
אִוִּי וְצֵא וְהִלָּחֵם בְּעַמְּלֶק (שֵׁם, שֵׁם, שֵׁם).
מָהוּ וְצֵא? אֵלֹא בְּגִלָּל [שֶׁהַצְּדִיקִים]

א). דִּהָא כְּדִין כְּלָהוּ תְּקוּנִין דְּלָהוּן
מִתְּשַׁבֵּךְ בְּאַתְרֵיהּ, מְנַהֲרֵן וּמִתְּמַקְפֵּן
כְּדָקָא חֲזִי. אֵלִין בְּזִמְנָא דְּחִמְמָן קִטְרוּגָא
דְּסִטְרָא אַחֲרָא וְתַקָּפָא דִּילָהּ, מִיַּד קָמִין
בְּחִילֵיהּ. מָאי חִילָא. אֵלֹא דָא חִילָא
דְּאַתְמַר. דִּהָא זְכוּתָא דְּלָהוּן אֶתְקִיף לָהּ
חִילָא, וּבִהָאִי מִתְּמַקְפִּין. וּלְקַבְּלֵיהּ
נִפְקִין לְעֵלָא כְּמָה נְהוּרִין קְדִישִׁין, כְּלָהוּ
אֶשָּׁא מְלַחֶטָא מִסִּטְרֵי גְבוּרָה, לְאַכְפִּיָּא
לְאַנּוּן סִטְרִין בִּישִׁין. וְאִי תִימָא מָאן
אַנּוּן. אֵלֹא צְדִיקָא אֵלִין דְּכָל יוֹמִיהוּן
אֲשֶׁתַּדְּלוּ לְאַתְקָנָא תְּקוּנִין בְּגִין כְּלָלָא
דְּכָל יִשְׂרָאֵל, וּלְאַזְמָנָא לְשִׁכְנִיָּתָא חִילָא
וְתַקָּפָא כָּכֵל דְּרִגְהָא. אֵלִין אַנּוּן דְּכְמָה
דְּעַבְדוּ בְּחַיֵּיהוּן הִכִּי עַבְדִּין בְּתֵר
דְּאַסְתַּלְּקוּ מִהָאִי עֲלֵמָא וְיִתִּיר נָמִי. וְכָלֹא
בְּחִילָא דְּאַנּוּן תְּקוּנִין קְדִמָּאִין דְּעַבְדוּ
בְּקִדְמִיתָא, דִּהָא לְבִתֵּר דָּא לִית זְכוּ וְלֹא
חוֹבָה.

תֹּא חֲזִי עַל אֵלִין כְּתִיב (שְׁמוֹת יו"ט) בָּחַר
לָנוּ אֲנָשִׁים, אֵלִין דְּאַשְׁתַּמוּדְעֵן בְּתַקְפֵּיהּ
דְּאַתְחַזֵּין לָהֵאִי. כְּדִין וְצֵא הִלָּחֵם
בְּעַמְּלֶק. מָאי וְצֵא? אֵלֹא בְּגִין דְּנִפְקִין
מִגּוֹ אוֹצְרָא עֲלָאָה דְּתַמָּן קָמִין. וְתִי

3. עי' הקדמה לתפילה בבית הקברות לערב ר"ה תפלות לרמח"ל עמ' תצד, וז"ל: "בהיות כי ביום המיתה מתחזקות ומתגלות כל מצותיהם אשר עשו בהיותם בחיים. כל עוד אשר המה מתעוררים, לוקחים חוזק מן הפעולה הזאת להתפלל על אשר הם חיים עדנה. ולכן תפילתם עושה פעולתה בסוד התחזקם בתיקונים אשר עשו בחייהם."

4. בזהר בשלח ח"ב, סו, ע"א: "בחר לנו אנשים - זכאים בני זכאים [צדיקים בני צדיקים] דיתחזון למהך עמך..".

יוצאים מהאוצר העליון ששם נמצאים⁵ ועוד, שיוצאים מתוך תחום הקדשה, ויורדים בתוך קלפות אלו לכפות אותן. או המלך הקדוש יוצא בכוחו, יוצא ודאי, כמו שנאמר עליו: יהיה כגבור יצא (ישעיה מב יג). יצא מהיכלא דילה דא שכינתא, דהא לה אתחזי ודאי ולא לשכינתא. והא אוקמוה איש דרפו לכבוש (יבמות סה:). בההוא זמנא אתמר בה כצאת השמש בגברתו (שופטים ה לא). וצדיק אתמליא גבורה לקבל קליפין אליו. על רזא דא פתיב מחר אנכי נצב על ראש הגבעה, דא ערא"מ. ומטה האלהים בידי, דא צדיק דנטיל מאלהים ודאי.

יוצאים מהאוצר העליון ששם נמצאים⁵ ועוד, שיוצאים מתוך תחום הקדשה, ויורדים בתוך קלפות אלו לכפות אותן. או המלך הקדוש יוצא בכוחו, יוצא ודאי, כמו שנאמר עליו: יהיה כגבור יצא (ישעיה מב יג). יצא מהיכלא דילה דא שכינתא, דהא לה אתחזי ודאי ולא לשכינתא. והא אוקמוה איש דרפו לכבוש (יבמות סה:). בההוא זמנא אתמר בה כצאת השמש בגברתו (שופטים ה לא). וצדיק אתמליא גבורה לקבל קליפין אליו. על רזא דא פתיב מחר אנכי נצב על ראש הגבעה, דא ערא"מ. ומטה האלהים בידי, דא צדיק דנטיל מאלהים ודאי.

תא חזי פתיב וידי משה כבדים וכו', תרין ידיו אנון דמניהו מתתקפן עשו וישמעאל. ובגין תרין אליו אנון כבדים, דבהו פתיב כבד אבן ונטל החול (משלי כז ג). ואצטריך לסלקא להו לגבי רישא

בא וראה, פתוב: וידי משה כבדים וגו' (שם שם יב), שתי ידיהם שמתחזקים מהן עשו וישמעאל [שהם עמלקים¹⁰]. ובגלל שנים אלו, [הידיים] כבדים, שבהם פתוב: כבד אבן ונטל החול (משלי כז ג). וצריך להעלות אותן

תא חזי פתיב וידי משה כבדים וכו', תרין ידיו אנון דמניהו מתתקפן עשו וישמעאל. ובגין תרין אליו אנון כבדים, דבהו פתיב כבד אבן ונטל החול (משלי כז ג). ואצטריך לסלקא להו לגבי רישא

5. עי' זהר משפטים ח"ב, צז, ע"א.

6. שנקראת היכל, עי' ת"ז בהקדמה ב' ע"א; תי' סט, צט, ע"ב; עי' אדיר במרום ח"ב עמ' סז; לעיל תי' מו, תקט"ו תפלות ת' דור, ואתחנן.

7. עי' זהר ויקהל ח"ב, קצה, ע"א.

8. עמודא דאמצעיתא זה משה, עי' ת"ז תי' סט, קיא, ע"א.

9. עי' זהר בשלח ח"ב, מח, ע"א.

10. עי' זהר משפטים ח"ג, קכ, ע"ב. ורק בידיים יכולים להתחזק ולא בגוף בחי' ישראל. עיין רזין גניזין והיה בהניח ידו, פירוש ד'; קנאת ה' צבאות, גניז רמח"ל עמ' קז - קח.

[תידים] פלפי הראש העליון,¹¹ ואז הם מתקנים בתקון פראוי, ואותן פוחות הממאה לא יכולות לטול מהם פלל. אבל בא וראה, הכל הוא סוד עליון. שהרי אלו תידים בזמן שנמצאות למטה, אז יוצא [בח] מהן לחוץ, לעשו ולישמעאל, כמו שאמרנו. אבל בזמן שעולות למעלה, שתיחן נמשכות לעמוד האמצעי¹² לתת [כח] לישראל. וזה סוד: ויהי ידיו אמונה (שם שם, יב) - פלפי השכינה,¹³ ודאי ולא לגביהם. וזה: עד בא השמש (שם שם, שם), שהרי באותו זמן [שבא עמלק] תזווג לא היה נמצא, אלא אחר כך בסוף הכל. לפיכך: ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה (שם שם, יב), זו השכינה [שהיא אבן].¹⁴ שהרי הכל מזמן לתקון הזה [ומחפה, שינצחו העמלקים].¹⁵ סוף הכל, תזווג נמצא לתחזור הדברים למקומם, להעמיד אותם בקיום שלם.

בא וראה, כתוב: ויחלש יהושע וגו' לפי חרב (שם שם, יג), [חרב] - זו השכינה,¹⁶ שמוציאה הדברים לעולם. אולם תקוני הדברים יוצאים מלמעלה, והשכינה מוציאה אותם לעולם. לפיכך: לפי חרב

עלֵא, וכדין אנון מתתקנן בתקונא פדקא יאות. ואנון מסאבין לא יכלין לנטלא מניהו פלל. אבל תא חזי פלא איהו רזא עלֵא. דהא אלין ידן בזמנא דקימין לתתא, פדין נפיק מניהו לבר לאנון עשו וישמעאל כמו דאמינא. אבל בזמנא דסלקין לעלא, תרויהו נגדין ביהוה עדא"מ למיהב לישראל. ורזא דא ויהי ידיו אמונה, לגבי שכינתא ודאי ולא לגביהו. ודא עד בא השמש, דהא ביהוה זמנא זווגא לא אשתכח, אלא לבתר בסופא דכלא. בגין כך ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה, דא שכינתא, דהא פלא לתקונא דא אידמן. סופא דכלא, זווגא אשתכח לישבא מלין באתריהו לקימא להו בקיומא שלים.

תא חזי פתיב ויחלש יהושע וכו' לפי חרב, דא שכינתא (זח"ב סו:) דאפקת מלין לעלמא. אבל תקונין דמלין מלעלא נפיק, ושכינתא אפיק לה

11. עי' זהר יתרו ח"ב, סז, ע"א; קה"צ שם.

12. עמודא דאמצעייתא הוא בבחינת ישראל, עי' ת"ז מזהר חדש קנח, ע"א.

13. עי' בהקדמת ת"ז, ה, ע"א.

14. עי' זהר ויקהל רל, ע"א: "וגללו את האבן - דא שכינתא דאקרי אבן"; שם פנחס ח"ג, רמג, ע"ב.

15. ועי' זהר בשלח ח"ב, סו, ע"ב.

16. עי' לעיל הקדמה; תי' טז, תי' מב; מה; לקמן תי' סט (אדרא); מאמר ויהי מקץ, גנזי רמח"ל עמ' רץ: "ות"ח, שכינתא ודאי מסטרא דילה - להט החרב המתהפכת"; עי' מ' הגאולה עמ' עה, ושם חרב - זה משיח בן יוסף.

לְעֹלָמָא. בְּגִין כֹּךְ לְפִי חֲרַב. דָּא וּלְכֹל
 הַיָּד הַחֲזָקָה. בְּסוּפָא דְכֹלָא בְּנָא מְדַבְּחָא,
 וְדָא לְזוּגָא דִּיהוּא זְמַנָּא לְאַקְמָא מְלִין
 בְּאַתְרֵיהּ. וְדָא וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל. וַיִּבֶן
 מִשָּׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נָסִי לְפָנָם
 תְּקוּנָא דְאַתְתַּקֵּן בִּיהוּא זְמַנָּא. וַיֹּאמֶר כִּי
 יָד עַל כָּס יִהְיֶה, דָּא יָד הַחֲזָקָה, לְמַהְיֵי הַכִּי
 תְּדִיר בְּתִקּוּנָא דְחִילָא דָּא דְאַצְטְרִיף
 בְּכַמָּה זְמָנִין בְּגִלּוּתָא.

- [לְפִי הַשְׂכִּינָה]. וְהָ: וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה.
 בְּסוּף הַכֹּל, [מִשָּׁה] בְּנָה מִזְבֵּחַ, וְהָ לְפִי
 הַזּוּג שֶׁל אוֹתוֹ הַזְּמָן, לְהַעֲמִיד הַדְּבָרִים
 בְּמָקוֹמָם. וְהָ: וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל. וַיִּבֶן
 מִשָּׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה נָסִי (שָׁם,
 שָׁם, טו), לְפִי הַתְּקוּן שֶׁתִּקֵּן בְּזִמְנָן תְּהוּא.
 [וְכַתוּב:] וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כָּס יִהְיֶה (שָׁם
 שָׁם, טז) [יָד] - זוֹ הַיָּד הַחֲזָקָה, לְהוֹיֹת
 תְּמִיד כֹּךְ בְּתִקּוּן שֶׁל כַּח זֶה, שֶׁהַצְרִיף
 בְּכַמָּה זְמָנִים בְּגִלּוּת.